

Asiantuntijalausunto, Työelämä- ja tasa- arvovaliokunta HE 99/2025 vp

Asiantuntija kuuleminen 15.10.2025

Jaakko Westerlund

**KEHA-keskus
UF-centret**

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten
kehittämisen ja hallintokeskus

KEHA-keskuksen tehtävistä lyhyesti

- KEHA-keskus on perustettu vuonna 2015 tehostamaan ELY-keskusten ja TE-toimistojen toimintaa. Toimintaa on tehostettu mm:
 - Yhtenäistämällä prosesseja
 - Keskittämällä palveluita ja toimintoja
 - Panostamalla digitalisaatioon
 - Toimitilajärjestelyillä
- KEHA-keskuksen tehtävät ja rooli ovat kehittyneet 10-vuoden aikana merkittävästi
 - Erityisesti TE-palvelu-uudistus on vaikuttanut keskeisesti KEHA-keskuksen tehtäviin. Uudistuksen yhteydessä KEHA-keskukseen keskitettiin erityisesti työvoimapalveluiden tukemiseen liittyviä tehtäviä.
 - Keskittämisellä on pyritty hillitsemään hajauttamisen luomaa kustannusten kasvua
 - KEHA-keskus vastaa mm.:
 - Työvoimapalveluiden keskitetyistä tietojärjestelmäpalveluiden kehittämisestä ja ylläpidosta
 - Harkintaa vaativista työttömyysturvalausunnoista
 - Työvoimapalveluiden kansallisesta arvioinnista ja seurannasta ja tiedontuotannosta
 - Työvoimaviranomaisille tarkoitetuista osaamisen kehittämisen tuesta
 - Yleisestä neuvonnasta kansalaisille toimivaltansa puitteissa

Toimintamenomäärärahoihin kohdistuvat säästöt

- KEHA-keskuksen toimintaan osoitetut määrärahat tulevat pääsääntöisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan momentilta 32.01.02 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (1.1.2026 alkaen Elinvoimakeskusten) toimintamenot. Ao. momentille kohdistuu vuoden 2026 tasolla 18,1 M € säästö.
- Momentin 32.01.02 määrarahasta on varattu KEHA-keskukselle määrärahoja myös työllisyyden ja elinkeinojen edistämiseen
- KEHA-keskus esittää huolensa toimintamenomäärärahoihin vuodelle 2026 kohdistuvista lisäsäästöistä.
 - Etenkin huoli kohdentuu KEHA-keskuksen mahdollisuuteen tukea uusia työvoimaviranomaisia lakisääteisissä tehtävissään
 - KEHA-keskus pitää merkittävänä riskinä sitä, että digitalisaation tuottamat mahdollisuudet tehostaa prosesseja sekä tuottaa merkittäviäkin säästöjä jää toteutumatta lyhyellä aikavälillä toteutettavien säästöjen vuoksi.

Työvoimaviranomaisen velvollisuus käyttää keskitettyä tietojärjestelmä kokonaisuutta

- Työvoimaviranomaisella on lakiin kirjattu velvollisuus käyttää työvoimapalvelujen toimeenpanossa KEHA-keskuksen tarjoamia (YA ja ATMT) asiakastietojärjestelmiä.
- Yhteisen, valtion kunnille tuottamaan tietojärjestelmään päädyttiin mm. seuraavista syistä:
 - Yhteisellä järjestelmäkokonaisuudella pystytään tarjoamaan kaikille työllisyysalueille yhdenmukainen välineistö palvelujensa järjestämiseksi ja tuottamiseksi heti lain astuttua voimaan
 - Yhteisellä tietojärjestelmäkokonaisuudella pystytään varmistamaan yhteinen tietovaranto ja sitä kautta yhteinen tietopohja palvelujen tuotannon analysoinnin ja kehittämisen tueksi
 - Tarjoamalla valtakunnallinen järjestelmäkokonaisuus pyrittiin estämään uuden, verovaroin kustannetun ohjelmistomarkkinan syntyminen (vrt. potilastietojärjestelmät).

Tietojärjestelmien kehittäminen ja hyötypotentiaali

- Merkittävä tietojärjestelmien uudistamishanke on saatu päätökseen toukokuussa 2025 kun vanha URA-järjestelmä on korvattu ATMT ja YA-järjestelmillä
- Järjestelmäkehittämisessä on siirrytty nk. Voimakkaan kehittämisen vaiheeseen, jossa uuteen järjestelmään päästään tuottamaan varsinaista lisäarvoa tuottavia toiminnallisuuksia, joilla on myös potentiaali tuottaa merkittäviä htv säästöjä.
 - Esimerkkeinä edellä mainituista ovat:
 - Työttömyysturvan käsittelyn automaatioasteen nosto (vuonna 2024 työvoimapolitiittisia lausuntoja on annettu yhteensä noin 2 milj. kappaletta)
 - Tekoälyn käytönlajentaminen työnhakijan työnhaun tukemisessa ja kohtaannon edistämässä
- Tietojärjestelmien kehittämiselle pilotoidaan pysyvään rakenteeseen tähtäävää valtio-kunta-yhteistyö yhteiskehittämismallia, jossa vaatimus kehittää järjestelmiin uusia toiminnallisuuksia syntyy tasapuolisesti sekä uudistuvan lainsäädännön vaatimuksien että työvoimaviranomaisilta itseltään tulevien yhteisesitysten kautta

Tietojärjestelmien kehittämisen edellytykset vuonna 2026

- Kuntien käyttämiä työvoimapalvelujen tietojärjestelmien kehittämistä on rahoitettu pääosin erinäisten erillismäärärahojen turvin. Jos merkittäviä hyötyjä aiotaan digitalisaation avulla saada, täytyy kehittämiseen edelleen panostaa yhdessä kuntien kanssa.
- KEHA-keskus kykenee resurssien uudelleen kohdentamisella paikkaamaan vajetta osittain, mutta mikäli työvoimapalveluiden tietojärjestelmien potentiaaliset hyödyt aiotaan ulosmitata esimerkiksi automatisaation kautta, edellyttää se merkittävämpää rahallista panostusta.
- KEHA-keskus näkee tärkeänä, että TE-palvelu-uudistuksen toimeenpanolle ja sitä tukevien toimenpiteiden valmistelulle varataan riittävästi aikaa sekä resursseja ja talousarvioissa varaudutaan siihen, että TE-palveluiden järjestämistä tukevat toimenpiteet saadaan toteutettua jatkossakin suunnitellusti.